

Професійні якості є важливою складовою професійної компетентності, тобто здатності усвідомлено використовувати знання у практичній діяльності, яка оцінюється за результатами виконання роботи відповідно до стандартів [3]. Професійна діяльність моряків залежить від рівня підготовки у вищому навчальному закладі й практичного досвіду роботи. Тому в системі якісної підготовки існують професійні вимоги до компетентності фахівців морського профілю, відображені в нормативних документах та освітньому стандарті з підготовки фахівців морського профілю [4].

Розглядаючи освітнє середовище вітчизняних закладів освіти, зазначимо, що воно являє собою сукупність як об'єктивно наявних, так і спеціально створених суспільних, духовних, педагогічних і матеріальних освіти, що надають цілеспрямований вплив на формування і розвиток особистості.

Це середовище, на нашу думку, складається з двох компонентів:

1) матеріальний, який являє собою матеріальні предмети, що оточують курсанта в процесі набуття освіти: учбову літературу, комп'ютерну техніку, засоби наочності, озброєння і військову техніку, предмети побуту, форму одягу, аксесуари тощо.);

2) нематеріальний компонент втілюється у виховній сфері вітчизняного закладу освіти.

Основоположним і стабілізуючим елементом виховної сфери тут є духовне і моральне виховання курсантів, визначення істинних духовних і моральних орієнтирів і використання їх у формуванні світогляду курсанта [5]. Особливої уваги в сучасних умовах набуває його патріотичне виховання та вміння комунікувати із іншими моряками, не залежно від їх переконань. Обидва ці питання потребують особливого приділення уваги під час навчання.

На думку П. Криворучко, забезпечення ефективної працездатності морських фахівців обумовлюється комплексом особистісних професійно-важливих якостей, що характеризують підвищену адаптивність, стресостійкість, самоєфективну мотивацію професійної діяльності, здатність до налагодження конструктивних соціально-комунікативних зв'язків всередині екіпажу, здатність до саморегуляції та вольового самоконтролю в екстремальних умовах тривалого плавання [6].

У разі проведення оптимізації та удосконалення освітнього процесу, включення спеціальної та спеціалізованої підготовки, як окремих тренувальних елементів до програм підготовки, є можливість значно підвищити фахову компетентність фахівця. Також суттєву допомогу в навчанні здійснюють засоби ІКТ. Всі можливі небезпечні та екстремальні ситуації відпрацьовуються на тренувальному обладнанні в реальному режимі. Формування професійних навичок, за розробленими методиками, у різних умовах роботи судна на тренажерному устаткуванні, розвиває у здобувачів інженерний тип фахового мислення, що дуже важливо і необхідно при роботі в морі, а також надає можливість більш ефективно виявляти свою професійну компетентність у виконанні завдань у районах, де відбуваються бойові дії [1].

Література

1. Герганов, Л. (2023). Формування нової парадигми підготовки фахівців у закладах вищої морської освіти в умовах воєнного стану в Україні. Scientific Collection «InterConf», (157), 109–118. URL: <http://surl.li/msyeyi>
2. Даниленко О. Б. Система неперервної професійної підготовки майбутніх судноводіїв у вищих морських навчальних закладах [Текст] : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04 / Даниленко Олександр Борисович ; Держ. прикордон. служба України, Нац. акад. Держ. прикордон. служби України ім. Богдана Хмельницького. – Хмельницький, 2020. – 40 с.
3. Тирон О. М. Соціально-психологічні особливості морських екіпажів як підгрунтя формування іншомовної компетентності моряків / О. М. Тирон // Наука і освіта : наук.-практ. журнал. 2016. № 2-3. С. 56-60 <http://surl.li/msyefe>
4. Смирнова, І. М.; Мусоріна, М. О.; Мазур, Т. М. Якість освіти фахівців морської галузі. Наукові записки Вип.149. НПУ імені МП Драгоманова. 2020 р. URL: <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/38814>
5. Шевченко Р.І., Говоров Д.В. Основні компетентності військового моряка в контексті стратегічних пріоритетів розвитку галузі. Морська безпека та оборона № 1 (2023). с.105-109. URL: <http://surl.li/mgufe>
6. Криворучко П. П. Психологічне забезпечення професійної діяльності корабельних спеціалістів у тривалому плаванні : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. психол. наук : 20.02.02 «Військова педагогіка і психологія» / П. П. Криворучко. К., 2006. 16 с.

ТКАЧОВА ЯНА

Інститут професійної освіти НАПН України (м. Київ)

ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Соціально-педагогічна діяльність стає надзвичайно важливою, оскільки орієнтована на адаптацію майбутніх соціальних педагогів в умовах воєнного стану. Вона спрямована на розвиток та підтримку особистості в умовах стресу, тривоги та невизначеності. Основною метою є забезпечення безпеки, психологічної підтримки та розвитку соціальної адаптації. Вдосконалення професійної підготовки майбутніх соціальних педагогів передбачає ознайомлення їх з основними видами професійної активності, які необхідно буде застосовувати в подальшій роботі з метою здійснення соціально-педагогічної діяльності [2].

Якість професійної підготовки фахівців є тим інтегративним критерієм, який характеризує здатність випускника вже з перших днів роботи за фахом конструктивно, творчо розв'язувати виробничі ситуації, демонструвати здібності самостійно опановувати новітні виробничі технології, розвивати навички навчання впродовж життя [3].

Процес становлення особистості соціального педагога необхідно планувати з орієнтацією на особливості самої особистості та впливу середовища, враховуючи при цьому те, що процес професійної підготовки майбутнього фахівця припадає на віковий період становлення громадянської позиції, включення у професійну діяльність тощо. Зміст професії соціального педагога розглядається крізь призму його суспільно-корисної діяльності, а також усвідомлення себе повноцінним громадянином суспільства, який самореалізується в професійній діяльності [4].

Соціально-педагогічна діяльність спрямована на розвиток та саморозвиток особистості, створення умов найбільшого сприяння та психологічного комфорту. Соціальний педагог виступає посередником між здобувачем і соціумом. Це означає, що у закладах професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти майбутній соціальний педагог є рушійною силою соціально-педагогічної діяльності. Особливості соціально-педагогічної діяльності полягають у наступному, а саме: здійсненні посередництва між закладами освіти, сім'єю, трудовими колективами, громадськістю; сприянні участі здобувачів у науковій, технічній, художній творчості, спортивній, суспільно корисній діяльності, виявленні задатків, обдарувань, розкритті здібностей; залученні до культурно-освітньої, профілактично-виховної, спортивно-оздоровчої, творчої роботи; впливу на подолання особистісних, міжособистісних, внутрішньосімейних конфліктів, надання потрібної консультативної психолого-педагогічної допомоги дітям і підліткам, групам соціального ризику, особам, які потребують піклування, тощо; здійсненні функціонально-рольової взаємодії з членами педагогічного колективу; організації професійної взаємодії з фахівцями різних соціальних служб; сприянні гармонізації взаємовідносин у педагогічному колективі [1].

Таким чином, соціально-педагогічна діяльність в умовах воєнного стану є надзвичайно важливою для підтримки та розвитку здобувачів. Вона спрямована на забезпечення безпеки, психологічної підтримки та розвитку особистостей, а також на створення умов для збереження гідності та освіти в умовах війни. Робота в цих умовах вимагає спеціалізованих знань, професіоналізму та високої відданості принципам гуманізму та прав людини. Правильно організована соціально-педагогічна діяльність передбачає орієнтацію на особистість, індивідуальність людини, надання їй комплексної соціально-психолого-педагогічної допомоги у розв'язанні особистісних проблем, усвідомленні себе творцем власного життя. Підготовка майбутніх соціальних педагогів потребує вдосконалення соціально-педагогічної діяльності, що зумовлені сучасними умовами життя, вимогами ринку праці, зміною соціального замовлення щодо рівня готовності здобувача до виконання соціально-педагогічних функцій та потребою особистості у самореалізації через професійну діяльність.

Література

1. Гавриленко С. (2022). Особливості ведення службової документації соціального педагога закладу освіти. *НВВ КЗ СОШПО*, 55.
2. Мехед О. (2019). Формування здорового способу життя як важлива частина виховання та соціалізації підростаючого покоління. *Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка*, 4 (160). 84 – 88.
3. Мося, І., Лапа, О., & Лузан, П. (2022). Якість професійної підготовки фахівців як предмет педагогічного оцінювання. *Професійна педагогіка*, 1(24), 259 – 276.
4. Ткачова, Я. (2021). Психолого-педагогічні особливості професійного зростання соціальних педагогів закладів професійної освіти. *Професійне становлення особистості: проблеми і перспективи*. 73 – 74.

ШАФОРСТОВ ОЛЕКСІЙ

Інститут професійної освіти НАПН України (м. Київ)

РОЗВИТОК МЕТОДИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙСТРІВ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ АВТОМОБІЛЬНОЇ ГАЛУЗІ У МІЖКАТЕСТАЦІЙНИЙ ПЕРІОД

Сучасний стан розвитку українського суспільства та системи освіти висуває нові вимоги до фахової підготовки педагогічних кадрів для професійної (професійно-технічної) освіти. Особливої ваги набувають питання системної роботи з підвищення рівня професійної компетентності, формування педагога, здатного до перманентного професійного самовдосконалення [1, с.71].

Сьогодні здобувачі освіти мають володіти сучасними технологіями з обраної професії, що постійно оновлюються, вільно орієнтуватися в інформаційному просторі, бути спроможними використовувати комунікативні вміння для розв'язання навчальних та виробничих завдань.

Формування професійних компетентностей майбутніх кваліфікованих робітників є сферою відповідальності майстра виробничого навчання, роль якого в закладі професійної (професійно-технічної) освіти за